

REMIT – Najčešća pitanja i odgovori

Datum izrade dokumenta: 04.01.2016.

Izjava o odricanju odgovornosti:

HERA ne prihvaća nikakvu obvezu ni odgovornost za sadržaj dokumenta „Najčešća pitanja i odgovori“ koji su objavljeni isključivo u informativne svrhe i ne smatraju se pravno obvezujućima. Objavljeni sadržaj:

- je informacija općenite prirode koja se ne odnosi na specifične okolnosti bilo koje pojedinačne fizičke ili pravne osobe;*
- nije nužno potpun, sveobuhvatan, točan ili pravovremen;*
- može biti povezan s vanjskim internetskim stranicama nad kojima HERA nema nikakvu kontrolu i za koje HERA ne preuzima nikakvu odgovornost;*
- ne predstavlja pravni niti stručni savjet.*

Iako HERA nastoji osigurati da su informacije objavljene na ovim internetskim stranicama ažurirane i točne, HERA to ne može jamčiti na nijedan način. Budemo li upozoreni na pogreške, HERA će poduzeti odgovarajuće radnje kako bi se iste ispravile.

HERA ne preuzima nikakvu odgovornost za korištenje podataka ili informacija dostupnih na ovim internetskim stranicama. Korisnicima se stoga savjetuje poduzimanje svih potrebnih mjera predostrožnosti prije upotrebe takvih podataka, koje koriste na vlastitu odgovornost.

HERA nema namjeru ovom izjavom ograničiti svoju odgovornost u odnosu na zahtjeve koji bi proizlazili iz pozitivnog zakonodavstva Republike Hrvatske niti isključiti odgovornost u slučajevima kada se po pozitivnom zakonodavstvu ona ne može isključiti.

SADRŽAJ

1.	Što je REMIT?	2
2.	Na koga se REMIT odnosi?	2
3.	Tko se smatra sudionikom na tržištu?	2
4.	Koje su obveze sudionika na tržištu?	4
5.	Koja je uloga HERA-e?	5
6.	Rokovi za registraciju i početak dostave podataka	5
7.	Tko se smatra upućenom osobom (engl. insider)?	5
8.	Što je zloupotreba tržišta?	5
9.	Što je povlaštena informacija (engl. inside information)?	6
10.	Koje su prednosti veće transparentnosti na veleprodajnim tržištima?	7
11.	Zašto je potreban europski okvir za nadzor tržišta?	7
12.	Koja je uloga ACER-a?	7
13.	U kojem obliku se dostavljaju podaci ACER-u?	7

1. Što je REMIT?

Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (*engl. Regulation on wholesale energy market integrity and transparency - REMIT*) uvodi jedinstveni europski okvir na veleprodajnim tržištima električne energije i prirodnog plina za:

1. Definiranje zloupotrebe tržišta (*engl. market abuse*) u pogledu manipulacije tržištem (*engl. market manipulation*), pokušaja manipulacije tržištem i trgovanja na temelju povlaštenih informacija (*engl. insider trading*);
2. Uvođenje eksplicitne zabrane zloupotrebe tržišta;
3. Osnivanje novog okvira za nadzor veleprodajnih tržišta s ciljem otkrivanja i sprečavanja manipulacije tržištem i trgovanja na temelju povlaštenih informacija;
4. Definiranje zabrana i provođenja kažnjavanja na nacionalnoj razini u slučaju otkrivanja zloupotrebe tržišta.

Na temelju REMIT-a donesena je Provedbena uredba Komisije (EU) 1348/2014 od 17. prosinca 2014. o izvješćivanju o podacima i provedbi članka 8. stavaka 2. i 6. Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (dalje: Provedbena uredba).

2. Na koga se REMIT odnosi?

REMIT se odnosi na sve sudionike čije aktivnosti utječu na veleprodajna tržišta energije unutar Europske unije. REMIT-u podliježu svi sudionici na tržištu koji imaju sjedište u bilo kojoj zemlji Europske unije, kao i sudionici koji imaju sjedište u zemljama izvan EU-a, ukoliko trguju ili daju naloge za trgovinu na jednom ili više tržišta unutar EU-a.

3. Tko se smatra sudionikom na tržištu?

REMIT navodi da je sudionik na tržištu bilo koja osoba (fizička ili pravna), uključujući operatore prijenosnih odnosno transportnih sustava, koja provodi transakcije, uključujući plasman naloga za trgovanje, na jednom ili više veleprodajnih tržišta energije.

Agencija za suradnju energetskih regulatora (*engl. The Agency for the Cooperation of Energy Regulators – ACER*) trenutno smatra da se najmanje sljedeće osobe mogu smatrati tržišnim sudionicima ukoliko trguju ili daju naloge za trgovanje, na jednom ili više veleprodajnih tržišta, neovisno o tome gdje i kako se trguje veleprodajnim energetskim proizvodima:

- a) Elektroenergetska poduzeća koja podliježu definiciji elektroenergetskog poduzeća u skladu s Direktivom 2009/72/EZ, ukoliko obavljaju makar jednu od djelatnosti koja se odnosi na: prijenos, opskrbu ili trgovinu električne energije ili poduzeća za prirodni plin u skladu s definicijom iz Direktive 2009/73/EZ koje obavlja makar jednu od sljedećih aktivnosti: transport, opskrbu ili dobavu prirodnog plina, uključujući i ukapljeni prirodni plin (UPP);

Definicije iz Direktive 2009/72/EZ:

„**elektroenergetsko poduzeće**“ znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, prijenos, distribuciju, opskrbu ili trgovinu električne energije, koja je odgovorna za komercijalne, tehničke ili zadatke održavanja povezane s tim funkcijama, ali ne uključuje krajnje kupce;

„**prijenos**“ znači transport električne energije vrlo visokim i visokim naponskim međusobno povezanim sustavom radi njezine isporuke krajnjim kupcima ili distributerima, ali ne uključuje opskrbu;

„**opskrba**“ znači prodaja, uključujući daljnja prodaja, električne energije kupcima.

Definicije iz Direktive 2009/73/EZ:

*„**poduzeće za prirodni plin**“ znači svaku fizičku ili pravnu osobu koja izvodi barem jednu od sljedećih funkcija: proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, dobavu ili skladištenje prirodnog plina, uključujući i ukapljeni prirodni plin (UPP), koja je odgovorna za komercijalne, tehničke zadatke i/ili zadatke održavanja povezane s tim funkcijama, ali ne smije uključivati krajnje kupce;*

*„**transport**“ znači transport prirodnog plina uglavnom kroz visokotlačnu mrežu plinovoda koja nije mreža uzvodnih plinovoda i nije dio visokotlačnih plinovoda, kako bi ga isporučio kupcima, i koji se primarno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, ali ne uključuje opskrbu;*

*„**opskrba**“ znači prodaju i preprodaju prirodnog plina i ukapljenog prirodnog plina (UPP) kupcima.*

- b) Proizvođači električne energije i prirodnog plina koji podliježu definiciji iz gore navedenih direktiva, uključujući proizvođače koji opskrbljuju svoja povezana društva. Ugovori o kojima se izvješćuje ACER su ugovori za fizičku isporuku električne energije proizvedene u jednom proizvodnom postrojenju čiji je kapacitet veći od 10 MW ili proizvodnim postrojenjima čiji je ukupni kapacitet veći od 10 MW te ugovori za fizičku isporuku prirodnog plina koji je proizveden u jednom proizvodnom postrojenju prirodnog plina čiji je kapacitet veći od 20 MW;
- c) Subjekti odgovorni za odstupanje;
- d) Veleprodajni kupci ili kupci na veliko koji podliježu definicijama iz direktiva 2009/72/EZ i 2009/73/EZ;

Definicija iz Direktive 2009/72/EZ:

*„**veleprodajni kupac**“ znači fizička ili pravna osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu daljnje prodaje unutar ili izvan sustava poslovnog nastana.*

Definicija iz Direktive 2009/73/EZ:

*„**kupci na veliko**“ znači fizičke ili pravne osobe koje nisu i operatori transportnog sustava ili operatori distribucijskog sustava, koje kupuju plin u svrhu preprodaje u ili izvan sustava u kojem su osnovani.*

- e) Krajnji kupci koji podliježu definiciji iz gore navedenih direktiva, a koji se ponašaju kao jedinstveno poduzeće koje ima kapacitet potrošnje minimalno 600 GWh električne energije ili plina. Ukoliko se potrošnja jedinstvenog poduzeća odvija na više tržišta EU-a sa povezanim cijenama, njegova potrošnja će biti jednaka sumi potrošnji na svim pojedinačnim tržištima. Ugovori o kojima se izvješćuje ACER su ugovori za opskrbu električnom energijom ili prirodnim plinom za jednu jedinicu potrošnje koja ima tehničku sposobnost potrošnje od 600 GWh godišnje ili više;

Definicija iz Direktive 2009/72/EZ:

*„**krajnji kupac**“ znači kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje.*

Definicija iz Direktive 2009/73/EZ:

*„**krajnji kupac**“ znači kupac koji kupuje prirodni plin za svoje vlastito korištenje.*

- f) Operatori prijenosnih odnosno transportnih sustava koji podliježu definiciji iz gore navedenih direktiva;

Definicija iz Direktive 2009/72/EZ:

*„**operator prijenosnog sustava**“ znači fizička ili pravna osoba odgovorna za pogon, održavanje i, ako je potrebno, razvoj prijenosnog sustava na danom području i, kada je to*

primjenjivo, njegovih međusobnih povezivanja s drugim sustavima te za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da udovolji razumnoj potražnji za prijenosom električne energije.

Definicija iz Direktive 2009/73/EZ:

„**operator transportnog sustava**“ znači fizičku ili pravnu osobu koja obavlja funkciju transporta i odgovorna je za rad, osiguranje održavanje i, po potrebi, razvoj transportnog sustava u nekom danom području i, gdje je potrebno, njegovo povezivanje s drugim sustavima, i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da udovoljava razumnim zahtjevima za transport plina.

- g) Operatori sustava skladišta plina koji podliježu definiciji iz Direktive 2009/73/EZ;

Definicija iz Direktive 2009/73/EZ:

„**operator sustava skladištenja plina**“ znači fizičku ili pravnu osobu koja obavlja funkciju skladištenja i odgovorna je za rad skladišnog objekta.

- h) Operatori terminala za ukapljeni prirodni plin koji podliježu definiciji iz Direktive 2009/73/EZ;

Definicija iz Direktive 2009/73/EZ :

„**operator terminala za ukapljeni prirodni plin**“ znači fizičku ili pravnu osobu koja obavlja funkciju ukapljivanja prirodnog plina ili uvoz, iskrcavanje i ponovno uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina (UPP) i koja je odgovorna za rad UPP objekta.

- i) Investicijska poduzeća koji podliježu definiciji iz Direktive 2004/39/EZ.

4. Koje su obveze sudionika na tržištu?

Ukoliko tržišni sudionik, bez obzira ima li sjedište u nekoj od zemalja članica EU-a, namjerava sudjelovati na veleprodajnim tržištima bilo koje zemlje članice EU-a, ima obvezu pravovremene registracije kod isključivo jednog regulatornog tijela zemlje članice EU-a. Ukoliko tržišni sudionik ima sjedište u nekoj od zemalja EU-a, registrirat će se kod odgovarajućeg regulatornog tijela te zemlje. Ukoliko tržišni sudionik nema sjedište u nekoj od zemalja članica EU-a, ima obvezu registracije kod jednog od regulatornih tijela zemalja članica EU-a na čijem tržištu je aktivan.

Ukoliko se tržišni sudionik pravovremeno ne registrira neće moći sudjelovati na veleprodajnim tržištima unutar EU-a.

Podaci koji se traže prilikom registracije su definirani Odlukom ACER-a br. 1/2012, a mogu se naći na:

http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Directors%20decision/ACER%20Decision%2001-2012.pdf

Nakon navedene registracije, sudionici na tržištu moraju:

- a) Javno objavljivati povlaštene informacije;
- b) Dostavljati ACER-u i nacionalnom regulatornom tijelu informacije u vezi s transakcijama koje su proveli proizvođači električne energije i prirodnog plina, operatori sustava skladišta prirodnog plina ili operatori terminala za ukapljeni prirodni plin, čija je jedina svrha pokriti trenutačni fizički gubitak koji je posljedica neplaniranih prestanaka rada, kada bez toga sudionik na tržištu ne bi bio u stanju ispuniti postojeće ugovorne obveze ili ako se te mjere poduzimaju u dogovoru s dotičnim operatorom ili operatorima prijenosnog odnosno transportnog sustava radi osiguravanja sigurnog i pouzdanog rada sustava (članak 3. stavak 4. točka b. REMIT-a);
- c) Dostavljati ACER-u evidenciju transakcije na veleprodajnom tržištu energije, uključujući naloge za trgovanje (članak 8. stavak 1. REMIT-a);

- d) Dostavljati podatke ACER-u i nacionalnim regulatornim tijelima informacije u vezi s kapacitetom i korištenjem postrojenja za proizvodnju, skladištenje, potrošnju ili prijenos električne energije, odnosno transport prirodnog plina ili povezane s kapacitetom i korištenjem terminala za UPP, uključujući planiranu ili neplaniranu neraspoloživost tih postrojenja (članak 8. stavak 5. REMIT-a).

5. Koja je uloga HERA-e?

HERA u postupku implementacije REMIT-a u Republici Hrvatskoj ima sljedeće zadatke:

- a) Obavješćavanje relevantnih tržišnih sudionika i omogućavanje njihove pravovremene registracije radi uspostave nacionalnog registra;
- b) Osiguranje primjene REMIT-a u skladu s dodijeljenim istražnim ovlastima, kao i ovlastima za kažnjavanje tržišnih sudionika;
- c) Osiguranje adekvatne zaštite zaprimljenih tržišno osjetljivih podataka;
- d) Suradnja s ostalim institucijama koja će doprinijeti uspostavi cjelovitog i transparentnog tržišta.

6. Rokovi za registraciju i početak dostave podataka

Provedbena uredba navodi da se sudionik na tržištu koji ne trguje na organiziranim tržištima može registrirati do trenutka kada mora početi dostavljati podatke u ACER, a to je 7. travnja 2016. godine. U smislu REMIT-a neorganizirana tržišta su (bilateralna) tržišta električne energije i prirodnog plina unutar Republike Hrvatske.

Hrvatska burza električne energije se smatra jedinim organiziranim tržištem u Republici Hrvatskoj u smislu REMIT-a.

Sudionici na tržištu koji trguju na organiziranim tržištima se moraju registrirati i započeti dostavu podataka do 7. listopada 2015. godine.

7. Tko se smatra upućenom osobom (*engl. insider*)?

REMIT predviđa da se adekvatno sankcioniraju svi oni koji zloupotrebljavaju povlaštenu informaciju koja se odnosi na veleprodajne proizvode, a to su:

- a) Članovi administrativnih, upravnih ili nadzornih tijela određenog poduzeća;
- b) Osobe s udjelima u kapitalu određenog poduzeća;
- c) Osobe koje imaju pristup informacijama u okviru svojeg posla, profesije ili dužnosti;
- d) Osobe koje su te informacije stekle kaznenim djelom;
- e) Osobe koje znaju ili bi trebale znati da su to povlaštene informacije.

8. Što je zloupotreba tržišta?

Postoji sedam različitih tipova ponašanja tržišnih sudionika koji se mogu smatrati zloupotrebom tržišta, od kojih se prva tri odnose na trgovanje na temelju povlaštenih informacija, a ostala četiri predstavljaju manipulaciju tržištem koje obuhvaćaju i pokušaj manipulacije tržištem, a to su:

1. Korištenje povlaštenih informacija u kupnji ili prodaji ili pokušaju kupnje ili prodaje, za svoj račun ili za račun treće strane, izravno ili neizravno, veleprodajnih energetske proizvoda na koje se te informacije odnose;
2. Razotkrivanje povlaštenih informacija bilo kojoj drugoj osobi, osim ako se takvo razotkrivanje izvršava tijekom uobičajenog bavljenja njihovim poslom, profesijom ili dužnostima;

3. Preporučanje ili navođenje druge osobe, na temelju povlaštenih informacija, da kupi ili proda veleprodajne energetske proizvode na koje se te informacije odnose;
4. Provođenje bilo kakve transakcije ili izdavanje bilo kakvog naloga za trgovanje veleprodajnim energetske proizvodima kojima se daju ili vjerojatno daju lažni ili obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda;
5. Provođenje bilo kakve transakcije ili izdavanje bilo kakvog naloga za trgovanje veleprodajnim energetske proizvodima kojima se uz pomoć jedne osobe ili suradnjom više osoba osigurava ili pokušava osigurati umjetna razina cijene jednog ili više veleprodajnih energetske proizvoda, osim ako osoba koja je provela transakciju ili je izdala nalog za trgovanje dokaže da ima legitimne razloge za to i da je ta transakcija ili nalog za trgovanje u skladu s prihvaćenim tržišnim praksama na dotičnom veleprodajnom tržištu energije;
6. Provođenje bilo kakve transakcije ili izdavanje bilo kakvog naloga za trgovanje veleprodajnim energetske proizvodima kojima se koristi ili pokušava koristiti fiktivno sredstvo ili bilo koji drugi oblik prijave ili izmišljanja koje daje ili vjerojatno daje lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda;
7. Širenje informacija putem medija, uključujući internet, ili bilo kojim drugim putem, koje daju ili vjerojatno daju lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene veleprodajnih energetske proizvoda, uključujući širenje glasina i lažnih ili obmanjujućih vijesti, ako je osoba koja ih širi znala ili je trebala znati da su informacije bile lažne ili obmanjujuće.

9. Što je povlaštena informacija (*engl. inside information*)?

REMIT definira povlaštenu informaciju kao informaciju koja zadovoljava sljedeća 4 kriterija:

- a) Precizne je naravi;
- b) Nije javno objavljena;
- c) Koja se odnosi, izravno ili neizravno, na jedan ili više veleprodajnih energetske proizvoda;
- d) Koja bi, da je javno objavljena, vjerojatno značajno utjecala na formiranje cijene veleprodajnih proizvoda.

Za potrebe definicije povlaštene informacije, pojam „*informacija*“ znači:

- a) Informacije koje treba objaviti u skladu s direktivama br. 714/2009/EZ i br. 715/2009/EZ, uključujući smjernice i pravila za mreže (*engl. network codes*) koji će biti usvojeni u skladu s tim uredbama;
- b) Informacije koje se odnose na kapacitet i korištenje postrojenja za proizvodnju, skladištenje, potrošnju ili prijenos električne energije, odnosno transport prirodnog plina ili se odnose na kapacitet i korištenje terminala za ukapljeni prirodni plin, uključujući planiranu ili neplaniranu neraspodivost tih postrojenja;
- c) Informacije koje treba razotkriti u skladu sa zakonskim ili regulatornim odredbama na razini EU-a ili na nacionalnoj razini, tržišnim pravilima i ugovorima ili običajima na dotičnom veleprodajnom tržištu energije, u mjeri u kojoj te informacije mogu imati značajan učinak na cijene veleprodajnih energetske proizvoda;
- d) Druge informacije koje bi razuman sudionik na tržištu vjerojatno koristio kao dio osnove za svoju odluku da provede transakciju koja se odnosi na određeni veleprodajni energetski proizvod ili da izda nalog za njegovo trgovanje.

10. Koje su prednosti veće transparentnosti na veleprodajnim tržištima?

Veleprodajna tržišta pružaju glavne cjenovne signale koji utječu na tržišne odluke proizvođača i potrošača, kao i investicije u proizvodna postrojenja te prienosnu, odnosno transportnu i distribucijsku infrastrukturu. Stoga veća transparentnost na veleprodajnom tržištu smanjuje rizik od manipulacije tržištem i zavaravajućih cjenovnih signala te omogućuje formiranje adekvatnih tržišnih cijena u sektorima električne energije i prirodnog plina.

11. Zašto je potreban europski okvir za nadzor tržišta?

Budući da su veleprodajna tržišta unutar Europe iznimno povezana, zloupotreba tržišta u jednoj od zemalja EU-a vjerojatno će utjecati na formiranje cijena na drugim tržištima unutar EU-a.

12. Koja je uloga ACER-a?

ACER ima ključnu ulogu u novom europskom okviru nadzora veleprodajnog tržišta uvedenim REMIT-om.

ACER će imati ulogu prikupljanja podataka i nadzora nad veleprodajnim transakcijama unutar EU-a, provodit će početne procjene neuobičajenog ponašanja na tržištu, te ukoliko procjeni da postoje elementi potencijalne zloupotrebe tržišta, takve slučajeve će proslijediti nacionalnim regulatorima radi daljnjih istražnih radnji u kojima će se definirati tržišta i veleprodajni proizvodi koji će se nadzirati putem zajedničkog europskog sustava na nadzor veleprodajnih tržišta.

13. U kojem obliku se dostavljaju podaci ACER-u?

Sve informacije oko dostave podataka su dostupne na ACER-ovim internetskim stranicama.

https://www.acer-remit.eu/portal/custom-category/acer_remit_reporting_user_package